

Çocuğu ihmal ve istismardan korumak için neler yapılabilir?

1. Çocuklara bedenlerinin kendilerine ait ve özel olduğu, kimsenin zorla ve istemediği şekilde dokunamayacağı öğretilmelidir.
2. Vücudundaki özel bölgeleri tanıtılmalı, bu bölgelere sadece annesinin ve doktorların dokunabileceği anlatılmalıdır.
3. Kendini iyi hissetmediği dokunuşlara çocukların "hayır" deme hakkına sahip olduğu öğretilmelidir.
4. Çocuğa iyi ve kötü davranışların neler olduğu öğretilmelidir.
5. Çocuklar ana babalar ve öğretmenler arasındaki iletişim kanallarının sürekli açık olması sağlanmalıdır.
6. Çocuk herhangi bir istismar durumuyla karşılaştığında onu dinlemek ve duygularını anladığımızı hissettirmek önemlidir. Çocuğun özgürce konuşmasına izin vererek bir ilişki kurmak ve ortam sağlamak gerekir.
7. Çocuğa ona inandığınız duygusunu vermek önemlidir. Çocuğun anlattıklarını abartılı tepkiler vermeden dinlemek gerekir.
8. Çocuğun varsa suçluluk duygularını anlatmasına izin vermek gerekir. Bunun onun hatası olmadığını vurgulamak önemlidir.
9. Çocuğa bu konuyu paylaştığı için duyulan memnuniyet dile getirilmeli ve konuşmasının doğru bir davranış olduğu vurgulanmalıdır.

10. Çocuk Koruma Kanunu gereğince öğretmenlerin çocukların istismar edildiğine tanıklığı durumunda yargı yolunun açılması gerekmektedir. Öğretmenlerin bu konudaki yasal sorumluluklarına ilişkin farkındalığın artırılması önemlidir.

11. Çocuklara yönelik cinsel istismar konusunda duyarlılık sergilenirken esas amacın çocuğun yaranı ve koruması olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle çocuğun ve aynı zamanda ailenin ikincil örseleme yaşamamasına özen gösterilmelidir.

12. Çocuğunuzun size yada güvenilir başka bir yetişkine nasıl ulaşabileceğini bildiğinden emin olun.

13. Çocuğunuza ismi, adresi, ve telefon numarası ile okulunun, akrabalarının, aile dostlarının isim, adres ve telefon numaralarını öğretin.

14. Çocuğunuzun hangi yetişkin ve çocuklarla zaman geçirdiğini, nerede olduğunu ve hangi aktiviteleri yaptığını bilin.

15. Tüm muhtemel bakıcılar ile mülakat yapın ve onlardan referans isteyin.

16. Çocuğunuzun okulunda ve aktivitelerinde yeterli yetişkin gözetimi sağlandığından emin olun.

17. Çocuğunuzun bilgisayar başında geçirdiği süreyi kısıtlayın ve internet bağlantısı olan bilgisayarları ortak alanlara koyun.

Çocuk İhmal ve İstismarı

Öğretmen
Şükran Bilginer
Özel Eğitim Uygulama Merkezi
II. Kademe
<http://ogretmensukranbilginer2.meb.k12.tr>

Manisa
Özel Eğitim
İş Uygulama
Merkezi
<http://manisasuygulamamerkezi.meb.k12.tr>

Manisa
Özel Eğitim
Mesleki Eğitim
Merkezi
<http://moemem.meb.k12.tr>

Keçiliköy Mah. 5634 Sk. No:2
Yunusemre / MANİSA

+90 236 236 32 73

753 110@meb.k12.tr

Çocuklar her türlü ihmal ve istismardan korunmalı ve onlar her koşulda yetişkinlerden daha özel ele alınmalıdır...

K. Atatürk

● Çocuk Kime Denir?

Çocuk Hakları Sözleşmesine Göre; "Ulusal yasalarca daha genç bir yaşta reşit sayılma hariç, 18 yaşın altındaki her insan çocuk sayılır."

● Çocuk İhmali Nedir?

İhmal, çocuğa bakmakla yükümlü kimsenin, çocuğun gelişimi için gerekli ihtiyaçları karşılamaması veya bu ihtiyaçları dikkate almamasıdır. Bu ihtiyaçlar sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma ve güvenli yaşam şartlarıdır.

● Çocuk İstismarı Nedir?

18 yaşın altındaki çocukların ya da ergenlerin anne babaları, onları bakıp gözetmek ve eğitmekle görevli öğretmen, aile fertleri, gibi kişiler ya da yabancı kişiler tarafından yapılan, bedensel veya psikolojik olarak sağlıklarına zarar veren, fiziksel, duygusal, cinsel ya da zihinsel gelişimlerini engelleyen tutum ve davranışlardır.

● Bir Çocuğun İhmal Edildiğini Nasıl Anlarız?

- Okul devamsızlığı çok fazlaysa
- Sürekli pis giyiniyor ve kötü kokuyorsa
- Vücudu aşırı derecede zayıf düşmüşse
- Yemek veya para için dilencilik yapıyor veya çalışıyorsa
- Tıbbi destekten mahrumsa
- Madde kullanımı, kendine zarar verme gibi alışkanlıkları varsa çocuğun ihmale maruz kaldığını düşünebiliriz.

● Çocuk İhmalinde Risk Faktörleri

Cehalet, bilgi eksikliği, yetersiz sosyo-ekonomik koşullar, aile içi şiddetin varlığı, ebeveynlerin geçmişte gördükleri kötü muamele, ebeveynlerin madde bağımlılığı, çocuğun tek bir ebeveyn ile yaşaması, yetersiz sosyal destek risk faktörlerindedir.

● İhmalin Çocuk Üzerindeki Etkileri Nelerdir?

Gelişim geriliği, ölüme kadar varabilen sağlık problemleri, davranış problemleri, iletişim problemleri, yalnızlık ve korunmasızlık hissi, madde bağımlılığı, suça yönelme riski bunlardan bazılarıdır.

● İstismar Türleri

Çocuk istismarı; fiziksel, duygusal, ekonomik ve cinsel istismar olarak dört ana grupta incelenmektedir. İstismara veya ihmale maruz kalan bir çocuğa yardım ederken ya da yardım etmeye başlarken atılacak ilk adım istismarın işaretlerini ve belirtilerini bilmektir.

● 1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar çocuğun kaza sonucu oluşmamış ve fiziksel zarar görmesiyle ortaya çıkan yaralanmalardır.

Fiziksel Göstergeler:

Yüzde, dudakta, ağızda açıklanamayan yara bere ve darbe izleri, gövdede, sırtta, kalçada, morluklar, tatil, hafta sonu vb. gibi bir durum sonrası tekrarlayarak ortaya çıkması, özellikle ayak tabanlarında, avuç içinde, sırtta veya kaba etteki sigara yanıkları, açıklanamayan kınklar, çıkıklar, kafa derisinde saç kaybı vb.

Davranışsal Göstergeler:

Ebeveynler ve eve gitmekten korkma, fiziksel temastan rahatsız olma, aşırı çekingen ya da saldırgan davranışlar, yetişkinler ile iletişim kurmaktan sakınma, okula erken gitme, okuldan geç ayrılma vb.

● 2. Duygusal İstismar

Çocuğun duygusal bütünlüğüne ve kişilik gelişimine zarar veren her türlü davranış ve eylemdir. Çocuğa duygusal olarak yokmuş gibi davranılması, ihtiyaç duyduğu sevgi, ilgi ve yakınlığın gösterilmemesi, gelişimini bozan her türlü aşağılama, reddetme, suçlama vb. söz ve davranışlara maruz kalmasıdır.

Duygusal İstismarın Göstergeleri

Alışkanlık bozuklukları (parmak emme, sallanma vb. gibi), suç işleme de dahil olmak üzere antisosyal ve yıkıcı davranışlar gösterme, pasiflik ya da saldırganlık gibi aşırı davranışlar, yaşının gerektirdiği şekilde davranamama (yaşından büyük ya da küçük davranma) vb.

● 3. Ekonomik İstismar

Çocuğun, fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkileyen yaşı ve gücü ile orantılı olmayan işlerde çalıştırılmasıdır.

● 4. Cinsel İstismar

Çocuğun bir yetişkin yada kendisinden büyük bir çocuk tarafından anlamadığı veya kabul etmediği, gelişimsel olarak hazır olmadığı ve karşı tarafın cinsel tatmini için kullanılması durumudur. Cinsel istismar; her türlü cinsel içerikli konuşmayı, şakalaşmayı, teşhir ve röntgencilik gibi temas içermeyen istismar türlerinden, çocuğun cinsel organlarına dokunma, ensest, tecavüz, gibi tüm davranışları ve eylemleri kapsamaktadır.

● Fiziksel Göstergeler

Yürüme ve oturmada zorluk çekme, yırtılmış, lekeli veya kanlı iç çamaşırları, genital bölgede acı, şişkinlik, kızarıklık, kanama ya da kaşıntı, idrar yapmada acı çekmek vb.

● Davranışsal Göstergeler

Uzaklaşma ve depresyon, kardeş rekabetinde aşırı üzülmeye, fiziksel temas veya yakınlıktan kaçınma, akranlarla ilişkilerde zorluk ve onlarla ilişkiden çekinme, tanıdık bir yetişkinden kaçma ya da kaçınma davranışı sergileme, uygun olmayan cinsel oyunlar veya ileri derecede cinsel bilgi sahibi olma vb.

● Uzun ve Kısa Süreli Psikolojik Etkileri

Travma sonrası stres bozukluğu gösterme, kabuslar, fobiler-korku tepkileri, uyku bozuklukları, içe kapanma, dikkat eksikliği vb.

● Cinsel İstismarcı Kim Olabilir?

Yetişkin bir erkek, yetişkin bir kadın, yaşıtı veya yaş olarak kendinden büyük çocuk, aileden biri de olabilir yada kurbanın ailesinden biri (ensest). İstismarcıların % 96'sı erkek, % 63,5'u çocuğun tanıdığı, hatta % 25'inin de ensest dediğimiz 1. ve 2. derece akraba olduğu belirlenmiştir.

● Kimler Cinsel İstismara Uğrar?

Cinsel istismara uğrayanların % 71'i kız, % 29'u erkek çocuklardır. Cinsel istismara maruz kalan çocukların yaşa göre dağılımları incelendiğinde; % 30'unun 2-5, % 40'ının 6-10, % 30'unun 11-17 yaş grubunda olduğunu görüyoruz. Bir başka deyişle kurbanların % 70'ini küçük yaş grubu oluşturmaktadır.

İhmal ve İstismar Vakaları İle Karşılaştığınızda Başvurabileceğiniz Merkezler

- Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM)
- Rehberlik Araştırma Merkezleri
- Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü
- Baroların Çocuk Hakları Merkezi
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı